

PRIJAVA NA EVIDENCIJU NEZAPOSLENIH OSOBA

Nezaposlena osoba ostvaruje prava za vrijeme nezaposlenosti u službi za zapošljavanje, odnosno birou prema mjestu prebivališta.

Osoba koja se prvi put prijavljuje službi dužna je dati na uvid:

- ličnu kartu,
- prijavu mjesta prebivališta ili boravišta,
- radnu knjižicu (ovjerenu od strane nadležnog općinskog organa),
- dokaz o stepenu stručnog obrazovanja, odnosno stručne osposobljenosti,
- potpisanu izjavu, kojom potvrđuje da je nezaposlena, u skladu sa članom 3. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba,
- drugu odgovarajuću dokumentaciju, ukoliko je to potrebno radi ostvarivanja nekog prava.

Nakon registracije, od ovlaštenog lica u općinskom birou osoba koja se prijavljuje dobit će Kontrolni list javljanja i bit će obaviještena o rokovima redovnog javljanja u birou za zapošljavanje, kako ne bi izgubila prava po osnovu nezaposlenosti.

KO SE SMATRA NEZAPOSLENOM OSOBOM

Nezaposlenom osobom smatra se osoba **spособna za rad koja nije u radnom odnosu**, a koja:

- a) nema registrirano privredno društvo ili drugo pravno lice, odnosno ne ostvaruje dividendu po osnovu udjela u privrednom društvu ili drugom pravnom licu;
- b) nema registriran obrt;
- c) se ne bavi poljoprivrednom djelatnošću;
- d) nije uživatelj penzije prema propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju;
- e) nije redovan učenik ili student;
- f) ostvaruje prihod po bilo kom osnovu; aktivno traži posao.

Osobe iz tačaka a) i f) smatra se nezaposlenom ukoliko njihov prihod ne prelazi mjesečno 25% prosječne plaće u toku prethodne godine prema podacima Federalnog zavoda za statistiku. Odredbe iz tačke c) primjenjivat će se od dana stupanja na snagu propisa koji reguliraju poljoprivrednu djelatnost.

Nezaposlena osoba aktivno traži posao ako:

- se redovno javlja službi za zapošljavanje;
- podnosi molbe poslodavcima ili daje oglas i javlja se na oglase i konkurse;
- pridržava se programa profesionalne orijentacije, obuke i prekvalifikacije.

Pridržavanje programa profesionalne orijentacije, obuke i prekvalifikacije podrazumijeva:

- učešće nezaposlene osobe u grupnom informiranju;
- individualna savjetovanja u cilju utvrđivanja stručnih, radnih i osobnih sposobnosti i sklonosti nezaposlene osobe;
- učešće u organizovanim aktivnostima prekvalifikacije, dokvalifikacije i stručnog osposobljavanja.

Služba za zapošljavanje prestaje voditi osobu kao nezaposlenu u osnovnoj evidenciji ako ta osoba:

1. zasnjuje radni odnos;
2. odbije odgovarajući posao;
3. bude zatečena na radu bez ugovora o radu ili pisane izjave poslodavca, odnosno rješenja o zasnivanju radnog odnosa ili o postavljenju;
4. registrira privredno društvo ili drugo pravno lice, odnosno ostvari dividendu po osnovu udjela u privrednom društvu ili drugom pravnom licu;
5. registrira obrt;
6. počne se baviti poljoprivrednom djelatnošću;
7. ispunji uvjete za penziju prema propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju;
8. stupi na izdržavanje kazne zatvora, mjere sigurnosti, zaštitne ili vaspitne mjere u trajanju dužem od šest mjeseci;
9. navršio 65 godina života;
10. odbije uključiti se u obrazovanje na istom stupnju stručne spreme koje je organizirala i snosi troškove služba za zapošljavanje u cilju povećanja njene mogućnosti zapošljavanja ili ako bez opravdanog razloga prekine, odnosno ne završi obrazovanje;
11. ne javi se službi za zapošljavanje u dva uzastopna roka, a ne obavijesti službu za zapošljavanje o opravdanim razlozima nejavljanja;
12. ne ispunjava uslove o aktivnom traženju posla;
13. odjavi se sa evidencije;
14. primi novčanu naknadu u skladu sa članom 30.a Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba;
15. postane redovan učenik ili student.

MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Materijalna i socijalna sigurnost podrazumijeva:

1. novčanu naknadu;
2. zdravstveno osiguranje;
3. penzijsko osiguranje.

Zaposlenici osiguravaju svoju materijalnu i socijalnu sigurnost za vrijeme nezaposlenosti, prvenstveno osiguranjem za slučaj nezaposlenosti, odnosno u skladu sa Zakonom posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i drugim zakonima koji regulišu ovu oblast.

1. NOVČANA NAKNADA

Uslovi za ostvarivanje prava na novčanu naknadu su:

1.1 Pravo na novčanu naknadu ima nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje osam mjeseci rada neprekidno ili osam mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci.

Kod utvrđivanja prava na novčanu naknadu kao godina rada smatra se vrijeme od 12 mjeseci, a rad kraći od punog radnog vremena preračunava se na puno radno vrijeme. Kao vrijeme provedeno na radu smatra se vrijeme obaveznog osiguranja prema propisima koji reguliraju sistem poreza i obaveznih doprinosa. Visinu novčane naknade čini 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe, koju objavljuje Federalni zavod za statistiku.

1.2 Pravo na novčanu naknadu stiče nezaposlena osoba, ako se prijavi i podnese zahtjev u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa, odnosno od dana odjavljivanja obrta ili djelatnosti. Nezaposlena osoba koja iz opravdanog razloga propusti rok za prijavu može se prijaviti i podnijeti zahtjev u roku od 30 dana od dana prestanka razloga koji je prouzrokovao propuštanje roka. Pod opravdanim razlogom smatra se privremena spriječenost za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju. Novčana naknada pripada nezaposlenoj osobi od prvog dana po prestanku radnog odnosa ako podnese zahtjev za novčanu naknadu u naprijed navedenom roku.

Ako nezaposlena osoba podnese zahtjev nakon roka, novčana naknada joj pripada od dana podnošenja zahtjeva pa do isteka vremena za koje bi joj pripadalo pravo na novčanu naknadu. Novčana naknada ne pripada nezaposlenoj osobi koja podnese zahtjev poslije isteka vremena za koje bi joj pripadalo pravo na novčanu naknadu, na osnovu Zakona. Osoba koja podnosi zahtjev za ostvarivanje novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti dužna je službi za zapošljavanje dostaviti potrebne podatke za utvrđivanje prava.

1.3 Pravo na novčanu naknadu ima nezaposlena osoba kojoj je poslodavac izmirio doprinose za osiguranje u slučaju nezaposlenosti, prema propisima koji reguliraju sistem obaveznih doprinosa.

1.4 Nezaposlena osoba ima pravo na novčanu naknadu kad nije svjesno doprinijela prestanku radnog odnosa.

Dužina trajanja isplaćivanja novčane naknade:

Novčana naknada isplaćuje se nezaposlenoj osobi 3,6, 9,12,15,18, ili 24 mjeseca, u zavisnosti od vremena provedenog na radu. Da bi nezaposlena osoba, koja je u cjelosti iskoristila novčanu naknadu, ponovo dobila ovo pravo u vrijeme provedeno na radu uračunava se samo vrijeme provedeno na radu poslije isteka posljednjeg utvrđenog prava na ovu naknadu. Nezaposlenoj osobi koja ima pravo na novčanu naknadu može se, na njezin zahtjev, isplatiti naknada u jednokratnom iznosu ovisno o utvrđenom trajanju prava na naknadu radi samostalnog ili sa drugom osobom obrazovanja privrednog društva, radnje ili drugog oblika obavljanja samostalne djelatnosti. Nezaposlena osoba kojoj je naknada isplaćena ne može se prijaviti službi za zapošljavanje prije isteka vremena za koje je primila jednokratnu isplatu.